

Prav za prav ne spada v ta okvir, toda nekatere opombe v Kraigherjevi študiji o Cankarjevih slutnjah so mi oživile prepričljiv dogodek. V oni oktobrski noči, ki jo omenja Kraigher, sem bil v Cankarjevi družbi pri »Štruklju«. Ne vem več natanko, smo sedeli skupaj ali smo se obiskavali iz sobe v sobo? Cankar ni pil preveč, toda bil je tisti večer posebno čuden. Ko smo odhajali, je prosil nekoga iz družbe, da bi ga spremil domov. Naprošeni mu je rad obljubil, da ga bo spremljal. Tedaj pa je Cankar šele pojasnil svojo željo: »Ne do hiše, do stanovanjskih vrat me moraš spremiti,« je zahteval. Ker ni nihče njegove prošnje tako resno upošteval, kakor jo je izrekel, je prišel Cankar skoraj prositi: »Ne do hiše, nesti me moraš po stopnicah. Ali me boš nesel?« Silil je v človeka kakor otrok in spominjam se še danes, kako so se mu oči melanholično svetile in je svojo prošnjo podpiral z gestami. Njegova želja se ni izpolnila, ker smo vsi mislili, da se zopet šali, čeprav tudi na cesti še ni odnehal. Spremili so ga do vrat in za zaprtimi vrati je tisto noč padel po stopnicah.

Juš Kozak

NAČRTI SOVJETSKIH PISATELJEV. Konec januarja je sprejelo 172 sovjetskih pisateljev odlikovanje za svoje delo, in sicer 21 najvišji »Oreden Lenina«, 49 »Orden trudovogo krasnogo znamenja« in 102 red »Znak početa«. Med prvimi odlikovanci srečujemo poleg Nik. N. Asejeva, Fred. V. Gladkova, Val. P. Katajeva, J. Kupale, Al. A. Fadjejeva tudi Mihaila A. Šolohova, o katerem smo zadnje čase čitali v evropskem tisku, da je padel v nemilost in da je zaprt. Med imeni druge skupine najdemo od znanih Mih. M. Zoščenska, Ks. V. Ivanova, Borisa A. Lavrenjeva, Leon. M. Leonova, Al. S. Novikova-Priboja, Fed. Iv. Panferova, Lidijo N. Seifulino, Jurja N. Tynjanova, Konst. A. Fedina, Vik. B. Šklovskega in dr. V zadnji skupini so m. dr. Vsev. V. Višnjevskij, Al. S. Serafimovič in Aleksej N. Tolstoj, ki so že prej dobili za svoje delo najvišje odlikovanje, prevajalec slovenskih pesnikov Al. A. Surkov ter znani dramatik Vas. V. Škvarkin.

Seznam odlikovanih je prinesla »Literaturnaja gazeta« od 5. februarja. V isti številki čitamo, da je A. Bezimenskij (tudi prevajalec slovenskih pesnikov) v odboru za proslavo Ševčenkovega jubileja. Tudi o njem so zadnje leto krožile vesti, da je zaprt ali celo ustreljen.

Pri tej priliki je uredništvo »Literaturne gazete« priobčilo pogovore z nekaterimi najpomembnejšimi odlikovanci o njihovih literarnih načrtih. Prinašamo odgovore nekaterih, ki so vsekakor zanimivi, ker kažejo, da sovjetski pisatelji vedno bolj iščejo snov za svoje delo v ruski zgodovini.

F. Gladkov: Lotil sem se dela na avtobiografski povesti, ki obsega dobo petdesetih let. Pokazal bom v njej pot mladega človeka — kmeta, ki je prišel v mesto in se udeležil revolucionarne borbe.

B. Lavrenjev: Pišem knjigo »Povesti komisarja Kaškina« iz časa državljanske vojne v SSSR.

I. Novikov: Od čitatelju doslej še neznanih stvari sem opravil prevod znanega »Kraljedvorskega rokopisa« iz stare češčine (?!), prevedel sem znamenito komedijo Lessagea »Tjurkare« in napisal scenarij »Isajkine gosli«. Sedaj pa pišem dramo o Lermontovu in nadaljujem novi roman o Puškinu. Razen tega sem zaposlen z ureditvijo zbirke svojih pesmi.

Al. Surkov: Srečen sem. Hočem, da bi bilo vse, kar bom odslej pisal, vredno tega visokega zaupanja, ki mi ga je izkazala domovina. Sedaj pišem svojo prvo poemo »Prva mladost junaka«. Dovršil sem prevode Ševčenkovih del in pesmi, posvečene temu velikemu pesniku. Pišem pesmi.

J. Tynjanov: Delam na tretjem delu romana »Puškin«, ki obsega leta 1816 — 1820. To so zadnja leta liceja, srečanje s Čaadajevim, doba licejskega svobodnega mišljenja. V tem delu romana se kaže Puškin že kot ljudski tribun, prikazana je borba reakcije s Puškinom. Lotil sem se pisanja drame o Küchelbeckerju. Pišem tudi literarno zgodovinsko delo o (komediji Gribojedova) »Gorje od razuma«.

K. Trenjev: Sedaj končujem dramo za MHAT »Vera Lučinina« o sovjetski ženi. Končal jo bom v februarju. Nanovo predelavam svoje delo »Pugačevščina« na osnovi novih zgodovinskih dokumentov. Pišem scenarij za film o Suvorovu.

K. Fedin: Pišem scenarij za film o Sergeju Mironoviču Kirovu. Potem bom končal povest o Davosu in nadaljeval svoj novi roman.

V. Šiškov: Sedaj dopolnjujem prvo knjigo romana »Emeljan Pugačev« z epizodami iz sedemletne vojne (ruska vojska zavzame Berlin, Kunnersdorfski boj). Začenjam pisati drugo knjigo tega romana, v kateri se pripravlja punt Pugačeva in so podane že slike upora.

V. Šklovskij: Pišem roman »Rusi XVII. stoletja«. Že celo leto študiram obsežno zgodovinsko gradivo. V tem romanu bodo podrobno razviti značaji in usode ljudi, junakov scenarija »Minin in Požarskij«. Za »Gledališke satire« pišem komedijo tudi iz XVII. stoletja. Njen sujet je osnovan na noveli-zgodovini o Froli Skobljevu. Pišem tudi teoretično delo o ruski povesti prve polovice XIX. stoletja. O teoriji in vrstah povesti Gogolja, Lermontova, mladega Dostojevskega in Turgenjeva.

V. J.-in

OB RACINU. Letos slavijo Francozi tristoletnico rojstva velikega pesnika in tragika, Jeana Racina. Že iz obsega priprav in debat o načinu proslavitve lahko spoznamo pomen, ki ga imajo v Franciji ta in podobne obletnice. Kmalu po novem letu so se pojavili v tisku različni predlogi in načrti. Francozi so narod, ki nima niti smisla niti zmožnosti za pomp, in vse debate o načinu proslavitve nosijo pečat te osnovne želje, spomniti se Racinovega rojstva tako, da bi njegova umetnost postala živ del narodne kulture. Res opazimo prav malo želj po bleščečih slavnostih, ki so navadno polne nesmiselnega pompa.

Odgovori francoskih kulturnih delavcev na ankete glede Racinove obletnice nam kažejo pravilno razumevanje take proslave, ki naj bi imela edini namen, popularizirati pesnika, seznaniti domačine in tujce z lepoto njegovih tragedij. Središče debat je anketa, ki so jo razpisali »Les Nouvelles Littéraires«, znan literarni tednik. Te ankete se je udeležilo mnogo pomembnih zastopnikov francoskega kulturnega življenja: pisatelji, znanstveniki, igralci in likovni umetniki, poleg tega pa tudi navadni bralci, celo srednješolci. Ti odgovori so prav zanimivi in raznoliki. Poleg ideoloških izjav srečamo mnogo konkretnih, detaljnih načrtov, poleg splošnih želja, kako naj narod proslavi to obletnico, so nekateri posamezniki objavili, kako se nameravajo oddolžiti spominu tvorca francoske tragedije, tako n. pr. znani plesalec Sergej Lifar, ki pripravlja balet »Hippolyte« po Racinovi tragediji »Phèdre«.

Največkrat se javlja zahteva po predstavah Racinovih del, bodisi v velikih pariških gledališčih, bodisi v Versaillesu v slogu onih predstav, ki so se predstavljale za časa Racinovega življenja. Tudi ljudske uprizoritve imajo mnogo pristašev. Zanimiv je načrt igralko Segond-Weber, naj vsa šolska mladina v Franciji, od učencev ljudskih šol pa do slušateljev univerz, naštudira eno in isto dejanje neke Racinove